

Archeologische controle van graafwerken bij de Duitse begraafplaats van Langemark (2006/135)

In samenwerking met de gemeente Langemark-Poelkapelle begeleidde het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed eind feb. 2006 de grondwerken bij de bouw van de onthaalinfrastructuur voor de Duitse militaire begraafplaats langs de Klerkenstraat in Langemark.

De uitvoerder, bvba Sabbe, werkte voortreffelijk mee. Lode Bouton, werfleider, leidde dit in goede banen. Waarvoor dank.

Langemark werd door de 1ste Slag om Ieper voor de Duitsers een absoluut icoon. Het treffen tussen het Britse leger en een Duits regiment, deels bestaande uit studenten, kreeg immers mettertijd een legendarische dimensie.

De begraafplaats was eigenlijk oorspronkelijk (oktober 1914) Brits. Bij de 2de Slag om Ieper (22 april 1915) werden de Britten teruggedreven en werd het kerkhof (Ehrenfriedhof Langemark-Nord) opgenomen in de 3de lijn van de “Hindenburglinie” (Langemark-Geluvelt). De bouw van 3 bunkers (Wilhelm Stellung) verzekerde een hogere veiligheid voor de manschappen aldaar.

Toch werd bij de 3de Slag om Ieper ook deze linie door de Britten op 9 oktober 1917 veroverd, om in het voorjaar 1918 opnieuw prijsgegeven te worden.

Bij het uiteindelijk hergroeperen van de Duitse begraafplaatsen in 1955 werd Langemark als een van de vier concentraties voor West-Vlaanderen uitgebouwd.

Het te onderzoeken terrein lag noordelijk van het kerkhof, dichterbij de Broenbeek toe. Afgaande op de luchtfoto's zou zeker een communicatieloopgraaf aangesneden worden (fig. 1,1; fig. 2 en fig. 4). Vroegere ervaring, maar dan vooral met Britse linies, had evenwel aangegeven dat tal van andere vondsten mogelijk waren.

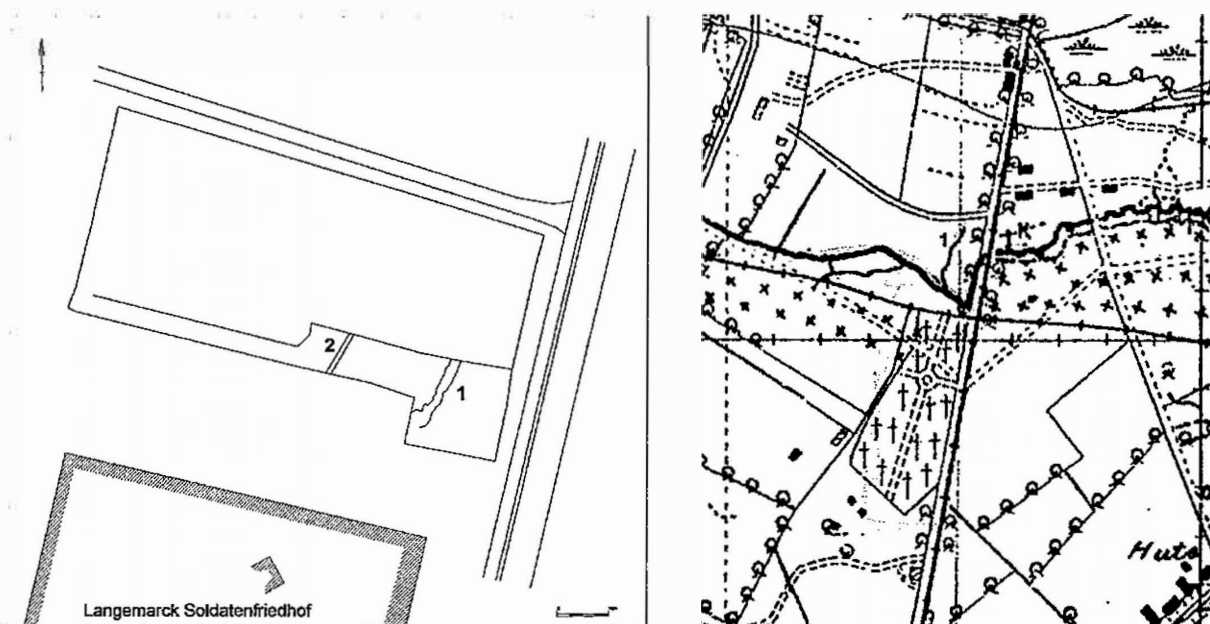

Fig. 1: De Loopgravenkaart gaf één te verwachten loopgraaf aan. Er kwam nog een tweede te voorschijn.

Dit bleek echter niet het geval. Er werd weliswaar een tweede communicatieloopgraaf gelocaliseerd, parallel aan het verwachte exemplaar en 20m westelijker (fig.1,2; fig. 3 en fig 5).

Fig. 2: Verloop van de communicatieloopgraaf 1.

Fig. 3: Verloop van loopgraaf 2.

Beide loopgraven refereren zowel door hun aanleg als door de vondsten naar het begin van de oorlog. Het zijn ondiepe greppels, typisch voor de beginfase van de oorlog. Enkel een op de bodem neergelegde staldeer verhoogde op één plaats de bruikbaarheid. Twee Duitse kogelhulzen uit 19612 en een Britse uit 1914 bevestigen dit vroege beeld.

Fig. 4: Doorsnede loopgraaf 1.

Fig. 5: Doorsnede loopgraaf 2.